

ВІДГУК

на дисертаційну роботу Костогриза Юрія Олеговича «Діагностика та лікування пігментного віллонодулярного синовіту колінного суглоба» на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.01.21 – «Травматологія та ортопедія»

Актуальність теми.

Дисертаційне дослідження присвячене актуальній проблемі травматології та ортопедії та онкології – лікуванню хворих на пігментний віллонодулярний синовіт колінного суглоба. В рамках означеної проблеми автор обрав питання, котрі стосуються покращення результатів лікування хворих на пігментний віллонодулярний синовіт колінного суглоба шляхом удосконалення сучасних методів діагностики, лікування та реабілітації. Важливим також є питання пошуку діагностичних маркерів захворювання, вивчення регенераторного потенціалу синовіального шару суглобової капсули після синовектомії колінного суглоба.

. Незважаючи на значну кількість робіт, опублікованих за даною темою, залишається невирішеним питання вибору оптимального методу лікування для відновлення функції колінного суглоба.

Складність даної проблеми полягає в тому, що несвоєчасна діагностика, неефективне та тривале консервативне лікування, несвоєчасне хірургічне втручання, неадекватна реабілітації приводять втрати функції колінного суглоба, яка може супроводжуватися втратою працевздатності. Слід зазначити, що до теперішнього часу відсутні загально прийняті патогенетично обґрунтовані діагностичні критерії та підходи до оперативного лікування та реабілітації хворих на пігментний віллонодулярний синовіт колінного суглоба що призводить до лікувальних помилок і, як наслідок, виникнення рецидивів захворювання чи його прогресування.

З огляду на вищевикладене актуальність теми обраного дослідження беззаперечна.

2

Зв'язок роботи з державними та галузевими науковими програмами.
Дисертаційна робота є самостійною науково-дослідною роботою автора.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. У роботі використано дані історій хвороб 77 пацієнтів (32 чоловіків, 45 жінок), які проходили лікування у відділах Державної установи «Інститут травматології та ортопедії Національної академії медичних наук України» за період з 2010 до 2019 рр. Середній вік хворих склав 34,4 років. Все це забезпечує репрезентативність дослідження.

Всі наукові положення, викладені у дисертації, добре обґрунтовані. Матеріали дослідження достатні для одержання вірогідних результатів. Висновки обґрунтовані і відповідають одержаним результатам і завданням роботи. Робота має високий методологічний та науково-теоретичний рівень виконання.

Наукова новизна дослідження та отриманих результатів. Автором уперше у відділі була досліджена структура синовітів колінного суглоба та визначена частка в ній пігментного віллонодулярного синовіту. Вперше отримано нові знання про патоморфологічні зміни у синовіальній оболонці хворих на пігментний віллонодулярний синовіт колінного суглоба після синовектомії. Вперше вивчено роль васкулярного ендотеліального фактора росту у пацієнтів з даним захворюванням, що дає можливість на доопераційному етапі спрогнозувати та визначити агресивність процесу, а в післяопераційному періоді – прогнозувати ймовірність виникнення рецидиву.

Автором було удосконалено діагностично-лікувальну тактику у хворих на ПВНС КС за допомогою артроскопічної техніки. Створено діагностичну та лікувальну схеми лікування і реабілітації хворих на пігментний віллонодулярний синовіт колінного суглоба.

Розроблено, з позиції системного аналізу, показання до різних видів оперативних втручань при пігментному віллонодулярному синовіті, в залежності від термінів, форми та стадії захворювання та проведено оцінку ефективності цього лікування.

Практичне значення результатів дослідження. Слід відмітити, що практичне значення роботи беззаперечне: на основі існуючих, удосконалено спосіб парціальної артроскопічної синовектомії у хворих з локальною формою пігментного віллонодулярного синовіту колінного суглоба та вдосконалено спосіб тотальної артроскопічної синовектомії у хворих з дифузною формою, використання яких дозволило суттєво знизити рівень виникнення рецидивів до 7,7 % у пацієнтів основної групи.

Модифіковано оцінювальну шкалу Ogilvie-Harris, що дозволяє оцінювати як функціональний стан, так і характер ураження суглоба на доопераційному періоді і проводити контроль якості (радикальноті) хірургічного лікування. Її використання є актуальним у пацієнтів з пухлинами та псевдопухлинними захворюваннями суглобів.

Обґрунтовані, з позиції системного аналізу, показання до різних видів оперативних втручань при віллонодулярному синовіті, в залежності від термінів перебігу, форми та стадії захворювання та проведено оцінку ефективності цього лікування.

Характеристика роботи та її розділів. Роботу представлено у вигляді рукопису на 166 сторінках друкованого тексту, ілюстровано 21 таблицею та 82 рисунками, 1 додатком. Дисертація побудована в класичному варіанті і має анотацію, вступ, 5 розділів, в яких розкриваються власні різноманітні дослідження та їх обговорення, висновки. Надано перелік 134 наукових джерел, які було використано автором.

Структура роботи відповідає основним вимогам щодо оформлення дисертацій.

У «Вступі» надано загальну характеристику роботи, обґрунтовується актуальність обраної теми дисертації, наукова новизна, практичне значення, авторський внесок. Чітко сформульована мета дисертаційної роботи. Задачі дослідження адекватні поставленій меті.

Перший розділ присвячено характеристиці матеріалу та методам дослідження, а саме: результати лікування 77 пацієнтів (32 чоловіків, 45 жінок), .

Методи та методики, які було застосовано, сучасні, відповідають світовому рівню, меті та завданням.

У другому розділі (діагностика пігментного віллонодулярного синовіту колінного суглоба) висвітлено сучасні досягнення і тенденції наукових досліджень з діагностики даного захворювання. Детально описано та проілюстровано у вигляді схеми розроблений та запропонований автором діагностичний алгоритм для хворих на пігментний віллонодулярний синовіт.

Також в даному розділі висвітлені результати імунологічного дослідження хворих. Було вивчено та проаналізовано рівні васкулярного ендотеліального фактора росту у сироватці крові та синовіальній рідині пацієнтів з пігментним віллонодулярним синовітом колінного суглоба. Проведені дослідження свідчать про можливість та необхідність використання васкулярного ендотеліального фактору росту як одного з ймовірних діагностичних і прогностичних маркерів виникнення рецидиву захворювання, особливо, коли мова йде про дифузну його форму.

В даному розділі наявне дослідження особливостей регенерації синовіального (внутрішнього) шару суглобової капсули після синовектомії у хворої на дифузну форму пігментного віллонодулярного синовіту без рецидиву.

В третьому розділі проаналізовані ускладнення лікування хворих на пігментний віллонодулярний синовіт колінного суглоба.

В четвертому розділі (хіургічне лікування хворих на пігментний віллонодулярний синовіт колінного суглоба) детально описується розроблений автором лікувальний алгоритм, який дозволяє охопити не тільки вибір хіургічної тактики лікування, а й ведення пацієнтів з пігментним віллонодулярним синовітом колінного суглоба у післяопераційному періоді. Також у четвертому розділі викладено питання реабілітації пацієнтів та використання дистанційної променевої терапії.

У п'ятому розділі представлено аналіз результатів хіургічного лікування хворих на пігментний віллонодулярний синовіт колінного суглоба. Розділ гарно і доречно ілюстрований.

Отримані в результаті дисертаційного дослідження дані показали ефективність запропонованих діагностичного та лікувального алгоритмів, удосконалених способів хірургічного лікування, що дозволяє рекомендувати їх для застосування в медичній практиці при оперативному лікуванні хворих на неопластичні захворювання колінного суглоба, таких як пігментний віллонодулярний синовіт, синовіальний хондроматоз тощо.

Висновки обґрунтовані, науково аргументовані, відповідають змісту, завданням та меті роботи.

Одержані результати дослідження статистично оброблені, що дало автору змогу довести їх вірогідність та значимість. Результати роботи можуть знайти застосування в подальших наукових дослідженнях із цієї проблеми та в клінічній практиці.

Матеріали дисертаційного дослідження висвітлені у 27 публікаціях, з яких: 8 статей в наукових фахових виданнях, що наведені в переліку, затвердженному ДАК МОН України та включені до наукометричних та реферативних баз, 2 закордонні статті, 17 тез в матеріалах з'їздів та конференцій. Матеріали роботи обговорені на наукових форумах різного рівня.

Автореферат відповідає змісту дисертації.

Розроблені та удосконалені хірургічні методики діагностики та лікування із застосуванням нововведень за матеріалами дисертації впроваджені у роботу ортопедо-травматологічних відділів Державної установи «Інститут травматології та ортопедії Національної академії медичних наук України».

Зауваження до роботи, дискусійні питання.

1. Які причини незадовільних результатів лікування? Їх структура, шляхи попередження та усунення.
2. На підставі проведених досліджень який термін, на думку автора, в більшому ступені відповідає особливостям морфологічних змін та клінічного перебігу патологічного процесу - «пігментний віллонодулярний синовіт» чи «теносиновіальна гіантоклітинна пухлина»?

3. На яких підставах було обрано для оцінки функціонального стану суглоба саме шкалу Marshall?

4. Які особливості лікувальної тактики при вогнищевих та дифузних формах захворювання? Чи спостерігалися автором пацієнти з екстравартикулярними формами ураження?

ВИСНОВОК

Дисертаційна робота Ю.О. Костогриза «Діагностика та лікування пігментного віллонодулярного синовіту колінного суглоба» на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук є закінченою науковою працею, виконаною на актуальну тему, що вирішує наукове завдання – покращення результатів лікування хворих на хворих на пігментний віллонодулярний синовіт колінного суглоба шляхом удосконалення сучасних методів діагностики, лікування та реабілітації хворих.

За методологічним та методичним рівнем, науковою новизною і практичним значенням, обсягом проведених досліджень представлена дисертація повністю відповідає вимогам щодо дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук зазначеним у п.11 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, а її автор заслуговує присудження йому наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.01.21 – «травматологія та ортопедія».

Офіційний опонент

доктор медичних наук, професор
завідувач кафедри травматології
та ортопедії Національного
медичного університету
імені О.О. Богомольця МОЗ України

О.А. Бур'янов

Бур'янова О.А.
ЗАСВІДЧУЮ
ВЧЕНИЙ СЕКРЕТАР УНІВЕРСИТЕТУ
17.05.2020